

Cricket, ooit een West-Vlaams spelletje?

Luc Vanbrabant

Tijdens en na de middeleeuwen staken grote aantallen Vlaamse migranten het Kanaal over om zich in Engeland vestigen. De *Weavers Lane* in Southwark, de *Flemish weaver's cottages* in Corsham of de *Medieval weavers' houses* in Biddenden, Kent (enz.) herinneren ons daaraan.

In Engeland in het zuidoosten speelde men al heel vroeg op de grasvelden van de schapenkwekers een spelletje dat cricket werd genoemd. In het spel wierp men een bal wol naar een doelwit, meestal het hekje van de weide of een stoeltje. Iemand moest dat verdedigen. Meestal gooide één persoon een bal naar dit hekje of krukje en een *batsman* moest de bal proberen weg te slaan. Men ketste op de bal met kromme herdersstaven. Het hekje heette een *wicket* waar het oorspronkelijke Germaanse wortelwoord 'wik' nog in te zien is. Het Franse woordje *quichet* komt daar uit voort. Men gebruikte het woord ook voor het lage stoeltje, een driepikkeltje of kruk, wat in West-Vlaanderen een *kricke* of *krickje* werd genoemd. Hier ligt de link met het woord cricket. Ook het woord *stoolball* (stoelbal) kan naar dat stoeltje verwijzen. Crickstoelen in het algemeen waren stoelen met een lage zitting die bv. ook als bidbanken werden gebruikt in de kerken.

Stoolball (en fragment hieronder)¹

In het *Walter arts museum* van Baltimore beschikken ze over een Vlaams manuscript waarin *stoolball*, de voorloper van cricket, wordt gespeeld. Het manuscript van rond 1301 is geschreven en beschilderd

¹<https://art.thewalters.org/detail/21564/the-ghistelles-calendar/> september 2020

in Vlaanderen in een kalenderboek voor Johan III heer van Gistel en Ingelmunster. De oudste teruggevonden woorden volgens INL² zijn *cric*, *crick*, *cricke* (oudste attestatie in West-Vlaanderen in 1285) met als betekenis een T-vormig stuk hout of een stoeltje. In het Nederlands werd dat *kruk* (*cruc*, *crucke*).

Fragment uit het manuscript van ±1301

Een onbekende auteur³ schreef in 1533 het gedicht *The Image of Ipocrasye* over Vlaamse wevers die hij liever kwijt dan rijk was.

*O lorde of Ipocrites
Nowe shut vpp your wickettes
And clape to your clickettes!
A! Farewell, kings of crekettes!*

In een gerechtelijke procedure in 1597 over een stuk grond dat de school van Guildford zich toe-eigende, verklaarde ene John Denwick (met Vlaamse naam!) dat hij als kind met zijn vrienden speelde in de vrije school van Guldeford... *did runne and play there at Creckett and other plaies...* (...speelden daar Creckett en andere spellen...)⁴. *Met de krik ketsen* was een Vlaamse uitdrukking en betekende met een gebogen stok slaan op een voorwerp.

Tegen het einde van de 17de eeuw was het een belangrijke sport geworden. Vooral omdat men graag op het spel gokte, werd dat redelijk populair. In de 18de eeuw werden regels opgesteld en ontstonden

² INL op <http://gtb.ivdnt.org/iWDB/searchactie=article&wdb=VMNW&id=ID31102&lemmodern=kruk&domein=0> september 2020

³ Vroeger dacht men dat John Skelton de auteur was, maar men is daar van afgestapt.

⁴ Harskamp Jaap, *Cricket: A very Flemish game* in Europeancollections 2017
BBC: <http://news.bbc.co.uk/2/hi/europe/7919429.stm> september 2020

de eerste cricket clubs in Engeland.